

18 maart 2013

Kadernota sportbeleid 2013 - 2016

Gemeente Den Helder

Hoofdstuk 1	Voorwoord en Inleiding	pag. 2
Hoofdstuk 2	Kader nieuw beleid	pag. 4
Hoofdstuk 3	Vier speerpunten 2013 - 2016	pag. 6
Hoofdstuk 4	Plan van aanpak 2013	pag. 16

Voorwoord wethouder

In de strategische visie van het college staat: "Alle inwoners en bezoekers van Den Helder kunnen al dan niet in georganiseerd verband deelnemen aan sport-, recreatie- en bewegingsactiviteiten". In de periode 2006 tot en met 2010 heeft de sportnota 'Wat ons beweegt' het specifieke kader geschetst voor de sport in Den Helder.

De doelstellingen op sportgebied, vastgelegd in de sportnota 'Wat ons beweegt', zijn voor een groot gedeelte nog actueel. Daarom worden deze niet opnieuw beschreven in deze kadernota. Wel is er behoefte aan een actualisatie van het sportbeleid naar aanleiding van de uitkomsten van de sportmonitor 2009 enerzijds en landelijke ontwikkelingen anderzijds.

Nieuw beleid gebaseerd op:

1. Sportmonitor 2009 (vorige keer 2003): inzicht te krijgen in de sportbeleving en inzicht wat moet blijven, wat moet anders.
2. Landelijke ontwikkelingen, lokale uitvoering. De rijksoverheid noemt drie thema's die de komende periode belangrijk zijn om de volksgezondheid te verbeteren: vertrouwen in de gezondheidsbescherming, zorg en sport dichtbij in de buurt en zelf beslissen over leefstijl.

Dit resulteert in een actuele visie op sporten in Den Helder, waarin wordt beschreven wat wij als gemeente de komende jaren binnen het sportbeleid gaan doen (4 speerpunten, zie hoofdstuk 3). Met de Raad wordt het geactualiseerde sportbeleid besproken. Na vaststelling van dit beleid stelt het college de uitvoeringsplannen vast.

Mede door teruglopende (rijks)financiën stelt de gemeente zich de komende jaren op als regievoerder in plaats van bepaler en uitvoerder. De gemeente kan juist partijen bij elkaar brengen en synergie laten ontstaan tussen lokale sportorganisaties. Deze kadernota biedt ook een toetsingskader voor sportieve en recreatieve initiatieven in de gemeente Den Helder.

Er is behoefte aan het **maken van keuzes**. De komende jaren moet de gemeente laten zien dat faciliteren en kaders scheppen bij de nieuwe rol als regievoerder passen. Er is de komende jaren behoefte aan een **nieuw kader** dat in het verlengde ligt van 'Wat ons beweegt'. Er wordt wel beschreven waar de gemeente zich de komende jaren binnen het sportbeleid op richt en wat de gemeente **niet meer doet**. En tot slot biedt deze kadernota ook een **toetsingskader** voor sportieve en recreatieve initiatieven in de gemeente Den Helder.

Inleiding

Sport is van groot belang voor de volksgezondheid en zorgt voor sociale samenhang in een lokale samenleving. Dit belang wordt door de gemeente Den Helder onderstreept.

De sportnota 'Wat ons beweegt', heeft in de periode 2006 tot en met 2010 het specifieke kader geschetst voor de sport in Den Helder. Op basis van deze sportnota zijn in de periode 2006 – 2012 de volgende projecten gerealiseerd:

- Gerenoveerde wielerved, sportpark Guldemon;
- Kunstgrasvelden JVC en HCSC;
- Vaarverbinding kanoroute / Upgrading sportroutes duinzoo en duingebied;
- Upgrading Quelderduyn;
- Nieuwbouw stedelijk zwembad.

Actualisatie sportbeleid

Wat gaat de gemeente in de periode 2013 - 2016 niet meer doen:

- Jeugdtopsportregeling
- Sport- en speluitleen bij Sportservice Den Helder
- Verenigingsondersteuning door Sportservice Den Helder

Wat behoudt de gemeente in de periode 2013 - 2016:

- Basisonderwijs bewegingsconsulent; vakleerkracht gymnastiek (rijksregeling Impuls brede scholen sport en cultuur)
- Sportbuurtwerk in alle Helderse wijken
- Aangepast sporten
- Sportloket van Sportservice Den Helder
- Jeugdportsfonds (ondersteuning minder draagkrachtigen)
- Deelsubsidieverordening "Subsidieverlening aan sportverenigingen"
- Meerjarig investering- en onderhoudsprogramma (huurovereenkomsten sportverenigingen)

HOOFDSTUK 2 KADER NIEUW BELEID

Landelijke ontwikkelingen en lokale uitvoering.

“Sport moet in de buurt voor mensen dichtbij en toegankelijk zijn”

(Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2011)

De rijksoverheid heeft de komende jaren als doel iedere Nederlander, jong en oud, in de eigen buurt veilig te laten sporten en bewegen. Sporten en bewegen is niet alleen leuk, het legt ook de basis voor een gezonde en actieve levensstijl. Dit helpt lichamelijke klachten te voorkomen en dringt ziekteverzuim terug. Sport en bewegen geeft mensen zelfvertrouwen en stimuleert sociale vaardigheden. Ook is het een belangrijk middel om leefbaarheid in wijken en buurten te vergroten. Om het sporten en bewegen in de buurt een nieuwe impuls te geven moeten er meer slimme verbindingen ontstaan tussen lokale partners, zoals sportclubs, scholen, bedrijfsleven, zorginstellingen en naschoolse opvang. Het benutten van sportaccommodaties in buurten moet optimaal worden. Samenwerking tussen sportverenigingen en brede scholen hebben in Den Helder een grote slagingskans.

Good practice: Samen ontbijten in de brede school IJsselmeerstraat

Het evenement brede school ontbijt is bedacht door de groep samenwerkende organisaties in de brede school IJsselmeerstraat. Het ontbijt wordt onder andere gesponsord door de DekaMarkt en de Marskramer. De DekaMarkt besteedt ook de nodige aandacht aan gezonde voeding en wil graag meewerken aan het ontbijt. De brede school wordt door de gemeente ondersteund door de inzet van een zogenaamde combinatiefunctionaris (vroegere vakdocent gymnastiek) en ondersteuners van stichting De Wering. De directeur van de basisschool heeft contact gezocht met de voorzitter van de nabijgelegen voetbalclub HCSC die ervoor zorgt dat de kinderen tijdens het ontbijt kunnen buikdansen op het hoofdveld.

De rijksregeling “Impuls brede scholen sport en cultuur” wordt vanaf 2012 via gemeenten verder uitgerold. Den Helder gaat net als de afgelopen jaren door met het inzetten van combinatiefunctionarissen op basisscholen en sportverenigingen.

Om op lokaal niveau een sport- en beweegaanbod voor iedereen te realiseren, moet een aantal aspecten onderzocht worden:

- Inzicht in de vraag naar en het aanbod van sport- en beweegactiviteiten;
- Inzet van publieke en private partners om een vraaggericht sport- en beweegaanbod te realiseren;
- Inzet van lokale menskracht om verbindingen te leggen tussen sportverenigingen, andere sportaanbieders en locaties waar behoefte is aan sport- en beweegaanbod;
- Bundelen, valideren en uitrollen van kansrijke sport- en beweegconcepten.

Onderzoek (monitor) naar deze aspecten wordt vanaf 2012 opgepakt door Sportservice Den Helder en de gemeente Den Helder.

De rijksoverheid wil met het Actieplan 'Naar een veiliger sportklimaat' in samenwerking met de sportwereld, maatschappelijke instanties en lokale overheden de situatie op en rond de sportvelden veiliger maken. Gemeente Den Helder zorgt er op lokaal niveau voor dat het actieplan bekend is bij en gebruikt wordt door sportverenigingen en sporters.

De visie van de rijksoverheid is dat preventieve maatregelen die worden opgedrongen door de overheid niet werken en zullen eerder een tegengesteld effect hebben. De rijksoverheid heeft een positief leefstijlbeleid voor ogen, met ruimte voor eigen keuzes.

In de landelijke nota gezondheidsbeleid 'Gezondheid dichtbij' wordt richting gegeven aan het gezondheidsbeleid voor de komende jaren.

De rijksoverheid noemt drie thema's die de komende periode belangrijk zijn om de volksgezondheid te verbeteren:

1. Vertrouwen in de gezondheidsbescherming
2. Zorg en sport dichtbij in de buurt
3. Zelf beslissen over leefstijl

De speerpunten uit de vorige landelijke preventienota (depressie, diabetes, overgewicht, roken, schadelijk alcohol) zijn actueel. Nieuw is dat de rijksoverheid het accent legt op bewegen. Bewegen is goed voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid en is verbonden met hierboven genoemde speerpunten. Bovengenoemde uitgangspunten zijn tevens de richtlijnen voor het lokale gezondheidsbeleid “Lokaal gezondheidsbeleid Den Helder 2013 – 2016” van de gemeente. Dit betekent voor Den Helder:

- Inzetten op spelen, bewegen en sporten;
- Jeugd benoemen als belangrijke doelgroep voor het lokaal gezondheidsbeleid;
- Stimuleren van publiek private samenwerking op lokaal niveau;
- Verbindingen leggen tussen verschillende beleidsterreinen en gezondheid: verknopen van gezondheidvraagstukken met ander belangrijke beleidsdoelstellingen, bijvoorbeeld op het terrein van jeugdbeleid, ruimtelijke ordening, welzijn en veiligheid;

Op basis van hoofdstuk 2 zijn er vier speerpunten die de gemeente voor het sportbeleid benoemd heeft voor de komende jaren:

1. Gezonde projecten. De gemeente geeft het goede voorbeeld.
2. Sterke (wijk)sportverenigingen met een actief vrijwilligersbestand.
3. Goede sport- en beweegfaciliteiten.
4. Het zoveel mogelijk aanpassen van accommodaties, zodat zij toegankelijk zijn voor minder valide sporters.

Vanuit de regierol van de gemeente wordt verbinding gemaakt tussen de volgende beleidsdocumenten:

- Landelijke beleidskader Sport, ministerie VWS (2011)
- Landelijke nota gezondheidsbeleid, ministerie VWS (2011)
- Lokaal gezondheidsbeleid Den Helder, 2013 – 2016 (2012)
- Lokaal beleid Toerisme & Recreatie (2008)
- Beheerplan Spelen, 2008 – 2012 (2007)
- Nota Vrijwilligersbeleid (2012)

Het sportbeleid van Den Helder richt zich vanaf 2013 op gezonde burgers door sport én bewegen. Er wordt ingezet op sterke sportverenigingen met een actief vrijwilligersbestand en kwalitatieve (openbare) sportfaciliteiten in de Helderse wijken. We geven landelijke beweeg- en sportprojecten een plaats in de Helderse samenleving. De diverse recreatieve routes, zoals de Fiets- en Kanoroute, zijn zeer geschikt voor Helderse scholen om tijdens de gymlessen gebruik van te maken.

De rol van de gemeente is in de afgelopen jaren verschoven van zelf bepalen naar regisseren. Vanwege verminderde financiële middelen wordt de gemeente gedwongen niet meer zelf te bepalen en te regelen, maar regie te voeren en samenwerking tussen partijen te bevorderen. Dit biedt kansen voor de gemeente om publieke en private partijen bij elkaar te brengen. Door afzonderlijke plannen en bijhorende financiën samen te voegen, heeft een sportproject of sportactiviteit meer bereik en effect.

Regie voeren betekent ook met kopgemeenten kansen pakken om landelijke subsidieregelingen lokaal in te zetten. Structureel afstemmen over samenwerking met de gemeenten in de Kop van Noord-Holland; Texel, Den Helder, Schagen en Hollands Kroon is de komende jaren van belang.

1. Gezonde projecten. De gemeente geeft het goede voorbeeld.

Goed voorbeeld doet volgen. De gemeente Den Helder gaat aansluiten bij landelijke projecten die gezond bewegen promoten en daardoor het goede voorbeeld geven aan inwoners. Mede door deze projecten wordt een prettig woon, werk en leefklimaat gecreëerd in de gemeente en laat de gemeente daarmee zien aan de burger én aan omliggende gemeenten dat zij een gezonde gemeente wil blijven. Deze actualisatie sportbeleid vormt tevens het nieuwe afwegingskader om wel of niet deel te nemen aan landelijke subsidieregelingen.

Een aantal landelijke sportprojecten die de gemeente de afgelopen jaren succesvol heeft uitgerold zijn:

1. Nationaal Actieplan sport en Bewegen; sportstimulering voor ouderen.
2. Iklekkerfit; activering van kinderen. www.zilverenkruis.nl/iklekkerfit/Fit/Pages/default.aspx
3. Sport Lokaal Samen; (zie hieronder).

Good practice: Lokaal sportnetwerk zorgt voor actieve en betrokken VMBO'ers

Incidentele gelden van de landelijke organisatie Vereniging Sport en Gemeenten hebben in Den Helder direct effect gesorteerd in 2011! Onder de titel Sport Lokaal Samen hebben binnen 1,5 jaar tijd Sportservice Den Helder, Scholen aan Zee en de gemeente Den Helder ervoor gezorgd dat er meer VMBO'ers actief zijn geworden en zich hebben aangesloten bij een Helderse sportvereniging.

Een gezond voorbeeld

De gemeentelijke organisatie gaat zich de komende jaren richten op gezondere werknemers en het voorkomen van ziekteverzuim. Er is in Nederland sprake van stijgende belangstelling voor meer bewegen op de werkvloer. Het levert een gezond imago op en meer tevredenheid onder de werknemers. Uit onderzoek blijkt dat 34% van de bedrijven in Nederland enige vorm van sport- en beweegbeleid heeft. Bedrijven die werknemers gelegenheid bieden om te bewegen, ondervinden hiervan een onmiddellijk gunstig effect op het ziekteverzuim. Het percentage 'actieve' bedrijven is in 2010 echter met 8% gedaald ten opzichte van 2008. Om verdere daling tegen te gaan is het van belang dat sport- en beweegmogelijkheden op en rond het werk worden geïntensiveerd. Nieuwe voorbeelden zijn het stimuleren van (gratis) lunchwandelen en het aantrekkelijk maken van het trappenhuis om liftgebruik te ontmoedigen. Bewegen op de werkvloer sluit ook aan bij het Olympisch Plan 2028, waarin één van de doelstellingen is om ervoor te zorgen dat in 2016 minimaal 75 procent van de Nederlanders uit alle lagen van de samenleving regelmatig sport.

De gemeente Den Helder omarmt de Olympische ambitie en gebruikt het als paraplu voor intern gezondheidsbeleid. De gemeente zorgt er al jaren voor dat medewerkers gebruik kunnen maken van een fietsplan en bedrijfsfitness. De komende jaren gaat de gemeente vaker het goede voorbeeld geven door medewerkers gezonde keuzes aan te bieden. De komende jaren wordt expliciet aandacht besteed aan een gezonde leefstijl van de medewerkers. Medewerkers die gezond zijn moeten gezond blijven! En medewerkers waarbij het één en ander te verbeteren valt wat betreft bijvoorbeeld de conditie worden hiertoe gestimuleerd. Duurzame inzetbaarheid van personeel is voor de gemeentelijke organisatie van groot belang. Daarom kunnen medewerkers deelnemen aan bijvoorbeeld een zogeheten lijfstijl businessbattle. Dit is een intensief traject van 8 weken waarbij de deelnemers advies krijgen over bijvoorbeeld voeding en bewegen. Het doel is om te werken aan een levenslange gezondheid en fitheid van de medewerker.

Ouderen

De verwachting is dat gemeente Den Helder zal vergrijzen; tussen 2010 en 2025 neemt het aantal ouderen in Den Helder met 45% toe. Inzetten op toegankelijkheid van sportvoorzieningen voor ouderen heeft daarom de komende jaren prioriteit. Er wordt actief onderzocht naar landelijke regelingen om sporten en bewegen onder ouderen te bevorderen. De gemeente neemt de taak op zich om het WMO platform in te schakelen bij het verbeteren en vergroten van het beweegaanbod voor ouderen en minder validen. In het verlengde daarvan kan het WMO platform ook pro actief de gemeente benaderen met ideeën en plannen.

Jongeren

De Helderse jeugd wordt door de gemeente middels sportprojecten aangemoedigd een gezonde leefstijl te hebben en houden. Een gezonde leefstijl bestaat uit voldoende sporten en bewegen, maar ook consumptiegedrag heeft veel effect op het welzijn.

Alcoholgebruik onder Helderse jongeren is gedaald, maar nog steeds drinkt 38% van de jongeren tussen 12 en 19 jaar in Den Helder overmatig alcohol. Ook hier pakt de gemeente haar regierol op. Het project Helder in de Kop geeft vrijwilligers van sportverenigingen de mogelijkheid om een zogenaamde IVA-cursus te volgen (zie hieronder).

Samen optrekken in terugdringen drankgebruik jongeren

Op woensdag 8 februari nodigde de gemeente Den Helder de besturen van sportclubs uit om met elkaar te praten over het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren. "Dit is immers een gezamenlijke verantwoordelijkheid", stelt burgemeester Koen Schuiling.

Een groepje 15-jarige 'mysteryshoppers' ging vorig jaar in de Kop van Noord-Holland op pad om alcohol te kopen, onder andere ook in sportkantines. Slechts 16% van de sportkantines bleek het beleid – geen alcohol schenken aan jongeren tot 16 jaar – na te leven.

Overdag alcoholvrij

Lang niet alle clubs waren op de bijeenkomst aanwezig. De clubs die er wél waren, bleken behoorlijk op de hoogte. Een rondje langs de bestuurders van de aanwezige verenigingen leerde dat ze al de nodige maatregelen treffen om alcoholmisbruik door jongeren te voorkomen. Zo gaat bij voetbalclub JVC op de zaterdagen pas om 16.00 uur de tap open in de kantine. "Dan zijn al onze jonge spelers al naar huis. Bovendien krijgen alle teams met spelers vanaf 16 jaar een oproep voor een verplichte IVA-instructie in de kantine. Daarvoor gebruiken we het programma van NOC*NSF." Onlangs kreeg de club controle tijdens een tweedaags toernooi voor pupillen. "Overdag waren we alcoholvrij, we kwamen er dus goed doorheen."

IVA-cursus

Simon Dijkstra, projectleider van Helder in de Kop raadt sportclubs inderdaad aan om kantinemedewerkers een IVA-cursus te laten volgen voor het verantwoord schenken van alcohol. Deze training wordt onder andere aangeboden door de Brijder Stichting. Ook MSV Zeemacht heeft barmedewerkers van de aangesloten kantines een IVA-cursus aangeboden. "Verder hebben we overal posters opgehangen met onze huisregels en een overzicht van de opening- en sluitingstijden. Ook geven we al onze vrijwilligers een dvd met instructies."

Streng handhaven

Clubs die de regels overtreden, zijn 'goed aan de beurt', weet burgemeester Schuiling. "Na de eerste overtreding volgt een waarschuwing, bij de tweede overtreding sluiten we de kantine. En aangezien deze meestal voor een flinke omzet zorgt, is dat een strop voor verenigingen. Dat moet je dus niet willen."

Goede voorbeeld

De aanwezigen zijn het erover eens dat volwassenen het goede voorbeeld moeten geven aan jongeren. "Als zij zich laten gaan, zullen jongeren denken dat dit normaal is en dit gedrag overnemen. En feit is: wie jong begint met drinken, heeft grotere kans om op latere leeftijd een verslaving te ontwikkelen."

Website gemeente Den Helder, 15 februari 2012

2. Sterke (wijk)sportverenigingen, met een actief vrijwilligersbestand

Sportservice Den Helder (hét sportloket) is als uitvoerder van gemeentelijk sportbeleid al jaren breed bekend onder de bevolking. Een aandachtspunt is dat er meer gebruik gemaakt moet worden van het sportloket als sportinformatievoorziening, zowel fysiek als via het internet. Blijkbaar wordt er nog onvoldoende gebruik gemaakt van de service die het sportloket kan bieden en is er niet goed afgestemd wat de moderne sporter of sportvereniging daadwerkelijk nodig heeft. Daarnaast zijn er grote kansen voor Sportservice Den Helder om samen met sportbonden ondersteuning te bieden bij sportvragen van lokale sportverenigingen. Zodoende kan de verlaagde financiële bijdrage vanuit de gemeente voor verenigingsondersteuning aan Sportservice Den Helder opgevangen worden door effectiever en efficiënter samen te werken.

Sinds 2010 heeft Den Helder één deelsubsidieverordening waar sportverenigingen gebruik van kunnen maken, "Subsidieverlening aan sportverenigingen". Deze verordening is eenvoudig en geeft duidelijkheid over subsidie(on)mogelijkheden bij de aanvragende sportverenigingen. Dit werkt voor een groot gedeelte kostenbesparend voor de gemeente, omdat er vanaf 2011 digitaal subsidie aangevraagd kan worden.

Een voorwaarde om subsidie aan te vragen is dat de sportvereniging ouderen (60 jaar en ouder) en jongeren (onder 23 jaar) stimuleert lid te worden van de vereniging en de organisatie van sportactiviteiten voor alle mogelijke doelgroepen op zich neemt. De subsidie kan ook ingezet worden voor de training van kaderfuncties binnen de vereniging, zodoende ondersteunt de gemeente verenigingen die vooruit willen en kwalitatief sportaanbod willen realiseren. Sterke wijk sportverenigingen zorgen ervoor dat sporten voor buurtbewoners dichtbij en toegankelijk is.

Uit de sportmonitor 2009 blijkt dat meer dan driekwart van de Helderse inwoners tenminste 12 keer per jaar aan sport doet. De sportdeelname onder jongeren ligt hoger dan onder volwassenen. Echter is ten opzichte van de sportmonitor 2003 de sportdeelname onder volwassenen flink gestegen. Ook in verhouding tot de landelijke gemiddelden is de sportdeelname in Den Helder relatief hoog.

Het sportdeelname cijfer van 55-plussers, inwoners met een niet westerse herkomst, alleenstaanden, alleenstaande ouders en laagopgeleiden ligt lager dan gemiddeld. Hoogopgeleiden sporten relatief veel. De meest populaire en beoefende sport in Den Helder is fitness, gevolgd door hardlopen en krachttraining. Ook zwemmen en fietsen zijn in trek. De meeste inwoners van Den Helder sporten individueel en ongebonden; bijvoorbeeld tijdens de strandzesdaagse van Hoek van Holland naar Den Helder (zie onderstaande foto).



www.strand6daagse.nl, 2011

Kinderen van 6 tot 11 jaar en jongeren van 12 tot 17 jaar sporten vaak in verenigingsverband, terwijl volwassenen vaker ongebonden aan sport doen. Uit de sportmonitor blijkt verder dat individuele sporters een groeiende groep zijn in de gemeente. Op pagina 14 wordt onder het kopje 'Speerpunt 4: goede sport- en beweegfaciliteiten' ingegaan op wat deze groeiende groep nodig heeft om te kunnen sporten. De verenigingen in Den Helder zijn voldoende verdeeld over de verschillende wijken en zorgen voor mogelijkheden om te sporten in een veilige omgeving. Vrijwilligers zijn van groot belang om deze wijk sportverenigingen draaiende te houden.

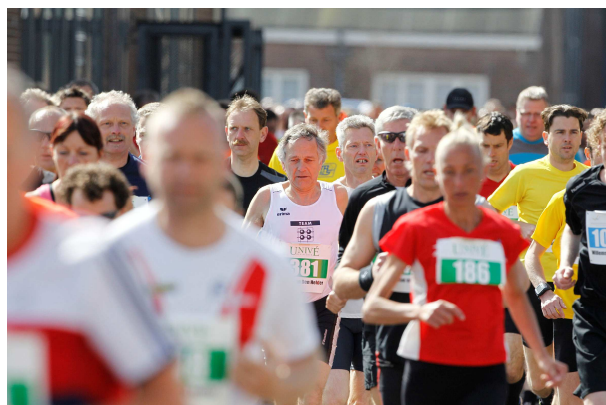
“Er wordt veel gesport en bewogen door de Helderse bevolking. Steeds vaker gebeurt dat individueel”, Sportmonitor 2009.

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk doen bij een vereniging is een prachtige kans om mee te doen in de wijk. De ontmoeting tussen vrijwilligers vergroot oprechte interesses in elkaar. Zonder vrijwilligers zou Den Helder minder sociaal en vitaal zijn. Het belang van het vrijwilligerswerk zal de komende jaren toenemen. In Nederland is een andere visie op samenleven ontstaan; we gaan in de komende tijd over van een verzorgingsstaatmodel naar een samenleving van verantwoorde en zelfstandige burgers die voor elkaar zorgen; de zorgzame samenleving. De aankomende jaren zal de gemeente te maken krijgen met een aantal ontwikkelingen zoals toenemende vergrijzing en een sterke groei naar zorg. De zorgzame samenleving is geen utopie en ontstaat op microniveau, onder andere tussen vrijwilligers. De gemeente pakt de regie bij het vormen van vrijwilligersnetwerken en de verbreding ervan. Zij wil tot nauwe verbindingen tussen vrijwillige inzet en professionele inzet binnen (sport)verenigingen komen.

“Bij het vrijwilligerswerk snijdt het mes aan twee kanten, zowel individuele als maatschappelijke doelen worden gediend. Aan de ene kant gebruiken vrijwilligers de kans actief te participeren en beogen daarmee een leuke tijdsbesteding, het opdoen van contacten of het ontwikkelen van zelfontplooiing. Aan de andere kant zorgt vrijwillige inzet voor sociale binding en leefbaarheid in wijken en buurten. (nota Vrijwilligersbeleid: pag.4). Politieke partijen, wijkplatforms, verenigingen, vrijwilligers en kenniscentra verwachten van de gemeente Den Helder dat zij:

- Maatschappelijke betrokkenheid bevordert, het initiatief neemt, partijen ondersteunt en organisaties bindt;
- Aandacht voor vrijwilligers heeft;
- Met behulp van vrijwilligers wijkactiviteiten regisseren om het netwerk van burgers te vergroten;
- De verantwoordelijkheid neemt voor het in stand houden van de lokale infrastructuur;
- Dat zij voldoende middelen ter beschikking stelt voor deskundigheidsbevordering en gemaakte kosten;
- Het initiatief neemt in het organiseren van vrijwilligersbijeenkomsten gericht op vraag en aanbod.



Halve Marathon van Den Helder, 2011

Gezien de leeftijd van de huidige groep vrijwilligers in Den Helder is het voor sportverenigingen en sportevenementen van belang om meer vrijwilligers te gaan werven én behouden. De maatschappelijke stage voor scholieren (voortgezet onderwijs) kan hier een belangrijke rol in spelen, mits partijen met elkaar samenwerken en sportverenigingen openstaan voor deze nieuwe manier om jongeren te interesseren voor het vrijwilligerswerk. Tijdens de Halve Marathon van Den Helder is er ieder jaar een groep scholieren die hun maatschappelijke stage uitvoeren voor en tijdens dit evenement (zie bovenstaande foto).

De laatste jaren is het vrijwilligerswerk bij sportverenigingen en sportevenementen aan verandering onderhevig. Wat opvalt, is de diversiteit en het aantal taakgebieden van de hedendaagse vrijwilligers en de daaruit voortvloeiende taakverzwaring die vrijwilligers ervaren. Er moet een omslag plaatsvinden waarbij het formele karakter van het vrijwilligerswerk wordt vervangen door een projectmatig karakter van het vrijwilligerswerk. Het dalen van het aantal leden per vereniging zorgt ook voor minder potentiële vrijwilligers. Door deze ontwikkelingen wordt de druk op vrijwilligers groter. De gemeente Den Helder wil sportverenigingen sterker maken door ondersteuning te bieden aan vrijwilligers”, bijvoorbeeld cursusaanbod deskundigheidsbevordering (*sportmonitor 2009, gemeente Den Helder*).

Aangepast sporten

Alle inwoners van Den Helder moeten kunnen meedoen aan sportactiviteiten of sportevenementen. Sportservice Den Helder ondersteunt en adviseert ‘reguliere’ sportverenigingen bij het aanbieden van aangepast sporten. Individuele gehandicapte sporters kunnen vragen en ideeën neerleggen bij Sportservice Den Helder. De focus van Sportservice Den Helder is zoveel mogelijk gehandicapte sporters laten sporten bij reguliere sportverenigingen. Er zijn bijna 40 verenigingen en commerciële sportorganisaties in de gemeente die aangepast sporten aanbieden.

Jeugdsportfonds

In 2011 waren er in totaal 224 gehonoreerde aanvragen binnengekomen bij het Jeugdsportfonds Den Helder. Deze grote hoeveelheid aanvragen laat zien dat het jeugdsportfonds bestaansrecht heeft in Den Helder.

De incidentele financiële middelen, vanuit rijksoverheid zijn door de gemeente in 2008 en 2009 direct in het fonds gestort. Deze incidentele financiën zijn hoogstwaarschijnlijk vanaf eind 2013 volledig ingezet. De gemeente zorgt er vanaf 2013 voor dat door eigen middelen het jeugdsportfonds een doorstart kan maken. Hiertoe dient er een structurele oplossing te komen voor de periode die volgt op het stoppen van de Aboutaleb gelden.

Het lokale jeugdsportfonds is al jaren extra sponsorinkomsten aan het werven. Helaas zijn deze inkomsten onvoldoende. Er moet daarom gezamenlijk actief worden gezocht naar commerciële partijen die betrokken worden bij het jeugdsportfonds. De gemeente kan daarnaast als intermediair fungeren tussen bedrijven die hun maatschappelijke verantwoordelijkheid oppakken en het lokale jeugdsportfonds om zodoende financiële middelen te genereren.

Topsport in Den Helder

De gemeente zet in op het versterken van de amateursportverenigingen en wil daardoor talentvolle sporters een netwerk van diverse sportverenigingen bieden waaruit de sporter zelf kan kiezen. Zodoende wordt de individuele topsport gevoed door de breedtesport. Sportbonden moeten zorgen voor de specifieke begeleiding van talentvolle Helderse sporters. De gemeente staat open voor samenwerking, om zodoende talentvolle jonge sporters kansen te bieden.

De sportmonitor 2009 laat zien dat inwoners verenigingssport waarderen. Daarentegen kan financiële ondersteuning door de gemeente voor topsport op weinig steun van de inwoners rekenen.

Topsport in Den Helder wordt de komende jaren niet meer rechtstreeks door de gemeente ondersteunt. Een specifiek topsportbeleid heeft de gemeente niet. Er wordt gezorgd voor de basis: sterke sportverenigingen die gebruik maken van eigen of gemeentelijke accommodaties: de individuele sporter en vereniging moeten samen voor de top gaan! Een aantal sportverenigingen in Den Helder zorgt al voor een topsportklimaat binnen de vereniging door het binnenhalen van sponsorinkomsten met als doel topsport mogelijk maken. Via de gemeentelijke evenementensubsidie kunnen grote lokale (top)sportevenementen voor 25% van de kosten subsidie aanvragen bij de gemeente.

Een goed voorbeeld van een succesvolle evenementensubsidie aanvraag is de Halve Marathon van Den Helder. De organisatie heeft naast deze subsidie een grote groep vrijwilligers aan zich gebonden in samenwerking met Sportservice Den Helder. Provincie Noord-Holland geeft op regionaal niveau financiële impulsen bij grotere sportevenementen. Scholen en bedrijven (zie onderstaande krantenartikel) willen steeds meer maatschappelijk verantwoordelijkheid nemen, bijvoorbeeld in de sportsector.



Noordhollands Dagblad, 5 januari 2012

3. Goede sport- en beweegfaciliteiten

In Den Helder wordt veel en steeds vaker individueel gesport. De gemeente wil daarom beter inspelen op de individuele sporter. De openbare ruimte zal meer en beter ingericht moeten worden om in het openbaar veilig te kunnen sporten. Het afsluiten van sportpark De Linie door hekken in verband met toenemend vandalisme is daarom een lastige keuze. Er kan gekozen worden om meer energie te steken in de openbare sportfunctie van Quelderduyn.

Om de individuele sporter optimaal te faciliteren moet in de gemeentegids een overzichtskaart komen op welke plekken er door individuele sporters gesport kan worden.

“Ervoor zorgen dat sportaccommodaties dichtbij in de wijk zijn en blijven, wordt door de Helderse inwoner overtuigend met een ‘ja’ bevestigd. Sportvoorzieningen dichtbij en in de buurt heeft voorrang in de gemeente, boven grote sportvoorzieningen aan de rand van de stad” (sportmonitor 2009).

De sportaccommodaties zowel gesloten als openbaar, zijn voldoende verdeeld over de Helderse wijken. Hiermee zorgt de gemeente ervoor dat in de buurt en dichtbij gesport kan worden.

Zwembaden

De stad zal in 2013 een nieuw modern zwembad hebben, dat bijdraagt aan het waterrecreatie imago van de stad; (http://www.denhelder.nl/index.php?menu_id=691).

Er zullen meer toeristen worden aangetrokken door een breed en veelzijdig zwemaanbod in zwembaden en inwoners hebben een kwalitatief zwembad waar onder andere watersportverenigingen volop gebruik van kunnen maken en particuliere zwemlessen voor de jeugd worden aangeboden. Het nieuwe zwembad voldoet aan de wettelijke normen en biedt mogelijkheden voor alle doelgroepen, o.a. verenigingen en de marine. Het bad heeft een duiktank die naast het reguliere gebruik door Defensie ook aantrekkelijk is voor andere gebruikers uit Nederland en daarbuiten. Vanaf eind 2012 vindt een promotiecampagne plaats om het nieuwe zwembad onder de aandacht van inwoners én toeristen te brengen. Het zwembad is één van de ‘slecht weer’ alternatieven tijdens een bezoek aan Den Helder.

Naast het gemeentelijke zwembad zijn er nog een aantal zwembaden in de gemeente. In Julianadorp (de wijk 't Laar) en de Visbuurt is er een instructiezwembad en recreatiepark Ooghduyne heeft een openbaar recreatiezwembad, dat veel gebruikt wordt door toeristen.

Binnensportaccommodaties (gymzalen en sporthallen)

De gemeente heeft de wettelijke plicht om ruimte te bieden voor bewegingsonderwijs in het primaire onderwijs en daarom zijn er vijf gemeentelijke gymzalen in eigen beheer. De afgelopen jaren heeft de gemeente 7 van de oorspronkelijke twaalf gemeentelijke gymzalen afgestoten. In tegenstelling tot veel andere gemeenten worden de meeste binnensportaccommodaties in Den Helder beheerd door stichtingen, de marine, onderwijs of ondernemers. Marktpartijen en andere organisaties nemen zelf het initiatief en de verantwoordelijkheid om een ruimte voor sport te realiseren. Hierdoor is er de afgelopen jaren in de gemeente een overcapaciteit aan binnensportruimte ontstaan. De gemeente Den Helder heeft een beperkte regie op het aanbod van binnensportaccommodaties. Sportservice Den Helder, die voor een groot deel verantwoordelijk voor het uitvoeren van het gemeentelijk sportbeleid, wordt hier in de dagelijkse praktijk mee geconfronteerd. In de dagelijkse praktijk ervaren sportbuurtwerkers, beweegconsulenten en de verenigingsadviseurs knelpunten bij het gebruik van de binnensportaccommodaties, maar zij zien ook de kansen en mogelijkheden.

Eind 2012 wordt het door Sportservice Den Helder gestarte onderzoek naar de benodigde capaciteit voor binnensport afgerond. Naar aanleiding van het onderzoekresultaat (en uitgewerkt in een uitvoeringsplan) wordt in 2013 een collegevoorstel opgesteld. Hiermee gaat de gemeente regie voeren op de binnensportaccommodaties per wijk en op stedelijk niveau.

Tegen deze achtergrond zijn er een aantal gelijktijdige ontwikkelingen waardoor de behoefte steeds sterker wordt om een beleidskader voor binnensportaccommodaties op te stellen, zoals;

- De vergrijzing;
- De economische crisis;
- Schaalvergroting voor de ambitieuze prestatie- en wedstrijdsporter;
- Schaalverkleining waar het gaat om laagdrempelige voorzieningen dicht bij huis

De regierol van de gemeente wordt de komende jaren belangrijk om de juiste binnensportaccommodaties in alle wijken van Den Helder te behouden. De vraag die voor de komende beleidsperiode moet worden beantwoord is welke (sturing)mogelijkheden de gemeente heeft om binnen het beleidskader te komen tot:

1. Een geschikt sportaanbod per doelgroep waarbij aangesloten wordt bij de fysieke infrastructuur;
2. Een optimale bezettingsgraad van de binnensportaccommodaties per wijk gerealiseerd wordt;
3. Een integrale aanpak (wijkgericht werken) op het gebied van jeugd, gezondheid en breedtesport;
4. En maximaal gebruik wordt gemaakt door de gemeente van landelijke regelingen.

Openbare sportparken

De gemeente verzorgt gestructureerd onderhoud en investeert in de sportparken van Den Helder, zodat er geoutilleerde en herkenbare openbare- en verenigingssportparken voor de inwoners en sportverenigingen zijn. Deze sportparken zijn:

- Openbaar Sportpark De Linie
- Sportpark De Schooten
- Openbaar Sportpark Guldemon
- Sportpark Julianadorp
- Sportpark Streepjesberg
- Openbaar Sportpark Quelderduyn
- Sportpark De Dogger

Deze belangrijke sportparken accommoderen zelfstandige en sterke sportverenigingen met een actief vrijwilligersbestand die volop sportactiviteiten en sportevenementen organiseren voor de Helderse sporter. De huidige spreiding van sportaccommodaties zorgt ervoor dat iedere wijk voldoende voorzieningen heeft. Het openbaar sportpark Quelderduyn is bijvoorbeeld het centropark waar alle Helderse inwoners individueel of in groepsverband kunnen sporten. De komende jaren wordt er ingezet op het versterken van deze openbare ruimte om te kunnen sporten en recreëren. Er wordt een overzichtskaart ontwikkeld waarop wordt aangegeven waar inwoners kunnen sporten en bewegen in het openbaar (o.a. openbare parken, dijk, bos, strand).

Spelen in Den Helder

Diverse sport- en spelmogelijkheden in de openbare ruimte creëren mogelijkheden voor jong én oud om in de vrije tijd te bewegen. Sporten en spelen in de wijk zorgen voor sociale binding tussen mensen in de wijk. De zogeheten speeloases voor kinderen die op dit moment goed functioneren blijven bestaan. En er kan mogelijk ingespeeld worden op het “voor de deur spelen”. Het voor de deur spelen richt zich meer op de ouders die de kinderen in de gaten kunnen houden vanuit huis. De speeloases zijn jaren geleden opgericht om als centrale buurtspeelplek te fungeren. Daarnaast zijn er grofweg twee typen speelplekken in de gemeente, formele en informele speelplekken.

Formele speelplekken met speeltoestellen zijn bewust ingericht voor spelende kinderen. Informele speelplekken zijn niet voorzien van speeltoestellen, maar zijn zo opgezet dat kinderen er veilig kunnen spelen. Het informeel spelen, op straat, bosjes, de stoep, het plantsoen en openbare velden heeft veel raakvlakken met het “voor de deur spelen” en wordt gestimuleerd door de gemeente. Incidentele speeltoestellen zullen verdwijnen de komende jaren. De gemeente wil de komende jaren kinderen de ruimte bieden om zelf keuzes te maken waar gespeeld wordt. De gemeente heeft een regisserende rol bij de voorlichting aan jeugd waar (natuurlijke) speelplekken zijn in de gemeente. Zo wordt buitenspelen door de gemeente op een relatief eenvoudige wijze aangemoedigd.

Good practice; De kindvriendelijke wijk, project van Jantje Beton.

Het project waarin de gemeente samenwerkt met Jantje Beton en andere lokale partners, zorgt ervoor dat kinderen dicht bij huis kunnen spelen. In de Vogelwijk gebeurt dit te weinig, terwijl er toch best veel groen te vinden is. Het kind- en speelvriendelijker maken van de buitenruimte gaat verder dan een paar toestellen plaatsen. Het gaat erom dat het leuk, spannend en een beetje avontuurlijk is om er te spelen.

Verder blijkt uit onderzoek uitgevoerd door Jantje Beton dat vooral hondenpoep het buitenspelen verpest. Er wonen veel honden in de buurt en die zijn volgens de kinderen vaak leuk en lief. De hondenpoep zorgt echter voor vieze schoenen en kleren. Daarom is gezocht naar een oplossing waarin de kinderen meer schone speelruimte krijgen maar ook de hond en zijn baas niet worden vergeten.

De oplossing is gevonden in een betere verdeling van de losloopegebieden van honden in de buurt en een uitbreiding van de gebieden waar honden geen toegang hebben. Nu de definitieve plek is bepaald en kinderen hebben aangegeven hoe zij 'avontuurlijk buitenspelen' zien, kan dat worden vertaald naar een ontwerp. Het is de bedoeling om nog dit jaar te starten met de aanleg. De afronding van een 'leuke en spannende buitenruimte' is begin 2013.

Er is in de gemeente meer dan voldoende openbare ruimte om te spelen. Van belang is dat er ook veilig gespeeld kan worden. De afgelopen jaren heeft de gemeente Den Helder meer speeltoestellen geplaatst in de diverse wijken. In totaal zijn er nu 775 speeltoestellen in de gemeente, waarvan 604 in de openbare ruimte.

Bewonersinitiatieven en eenmalige projecten hebben ervoor gezorgd dat er de afgelopen jaren bovenstaande nieuwe speeltoestellen bij zijn gekomen. Bewoners of verenigingen kunnen subsidiegelden bij bijvoorbeeld het Oranjefonds of Jantje Beton aanvragen. Het is alleen voor bewoners en verenigingen mogelijk een dergelijke aanvraag in te dienen.

De gemeente heeft op dit moment per wijk voldoende speelplekken en speeltoestellen. De komende jaren is het niet noodzakelijk dat er nieuwe toestellen bijgeplaatst worden.

Het burgerinitiatief om kinderen veilig en gevarieerd te laten spelen is groot in de gemeente. Dit brengt met zich mee dat de kosten voor onderhoud aan de speelplekken is gegroeid en het financiële plafond bereikt is. De komende jaren staan in het teken van het op basisniveau onderhouden van de huidige speelplekken en toestellen. Nieuwe speelplekken en incidentele speeltoestellen creëren wordt niet door de gemeente geïnitieerd, omdat financiële middelen ontbreken. Indien er plannen van wijkbewoners aan de gemeente worden voorgelegd wordt constructief meegedacht middels toetsing aan gemeentelijk kader (en daarmee wordt de regierol ingevuld). Bewonersparticipatie wordt specifiek en projectmatig georganiseerd rondom afgebakende subsidieaanvragen.

Natuurspeelplekken worden onderhouden (vooral hondenpoepoverlast wordt teruggedrongen) en de mogelijkheden van computergestuurd buitenspelen worden de komende jaren onderzocht.

Daarnaast is het van belang om de voordelen van buitenspelen meer op de publieke voorgrond te plaatsen. De gemeente moet laten zien welke speelvoorzieningen van grote waarde zijn voor de leefbaarheid in de wijk. De betrokkenheid vanuit de wijk bij het inrichten en veilig houden van spelen heeft een positieve invloed op het in stand houden van de speelplekken. Op de plaatsen waar de betrokkenheid groot is bij een speelplek neemt ook het vandalisme af.

De openbare sportparken (De Linie, Guldemonde en De Dogger) in de gemeente Den Helder zijn geen officiële speelplekken, maar kunnen ook ingezet worden om de ruimte voor spelende kinderen te vergroten. Het gebruik maken van pannakooien, het Cruif Court en grotere speelvelden door kinderen en wellicht ouderen, wordt verder gestimuleerd onder andere vanuit de buurtverenigingen, De Helderse Vallei, Sportservice Den Helder en natuurlijk de sportverenigingen in de wijk.

Den Helder – De brede school aan de Pasteurstraat krijgt een heel bijzonder schoolplein. “Met veel groen en veel uitdagende en spannende speelplekken voor de kinderen”, zo meldt de gemeente. Deze fraaie toevoeging aan het al markante gebouw werd mogelijk gemaakt doordat alle partijen om tafel zijn gegaan: de gemeente Den Helder, Woningstichting en de scholen zelf. Eind juni is de brede school Pasteurstraat klaar. Dan wordt de sleutel overgedragen aan de scholen. De school wordt opgeleverd met een heel bijzonder schoolplein. Samen met de schoolbesturen Sarkon en Kopwerk en Woningstichting Den Helder is gekozen voor een groen ontwerp met veel uitdagende plekken voor de kinderen.

De tuin viel duurder uit dan aanvankelijk werd gedacht. Alle partijen zijn daarop om tafel gegaan om de kwestie op te lossen. “Een mooi voorbeeld van de zorgzame samenleving”, volgens wethouder Wiltrude Turnhout – Van den Bosch. “Het is natuurlijk geweldig dat ook de leerlingen hun beste beentje voorzetten tijdens een sponsorloop om geld binnen te halen voor hun tuin.”

De groene speelplaats vertegenwoordigt naast een educatieve waarde, ook een meerwaarde voor de omgeving. Voorheen stond op de locatie Pasteurstraat het centrum voor natuur en milieu educatie “de Groene Poolster”. Deze is twee jaar geleden verhuisd naar de Helderse Vallei. Door behoud en creëren van groene speelplekken in de vorm van een ‘groen’ schoolplein met een natuurlijk karakter, wordt ook tegemoet gekomen aan de wens van de omgeving.

28 juni 2012

In het coalitieprogramma 2010 – 2014 is opgenomen dat “in ieder nieuwbouwproject van woningen kleinschalige speel- en sportvoorzieningen moeten worden opgenomen”. Dit wordt onder andere ruimtelijk mogelijk gemaakt in gemeentelijke bestemmingsplannen.

Opgemerkt wordt dat er in 2012 een beheerplan spelen wordt vastgelegd met een doorlooptijd tot en met 2016. De verbinding tussen enerzijds de in deze kadernota sportbeleid geformuleerde aandachtsgebieden (waaronder buiten spelen) en anderzijds het beheerplan spelen wordt ook in 2013 gelegd. Dit zal in samenhang met de geplande nieuwbouwprojecten uit de gezamenlijke afgesproken woningbouwplannen (Regionale Actie Programma's) in de regio worden uitgevoerd.

Een voorbeeld waaruit blijkt dat integraal denken ook “meer met minder” mogelijk maakt, wordt in 2013 in de wijk De Schooten zichtbaar via de zogeheten boscompensatie 't Laar. De daaraan gekoppelde recreatiemogelijkheden worden uitgerold via het gemeentelijke waterplan Waterbreed (http://www.denhelder.nl/index.php?menu_id=77). In de wijk De Schooten komt aan de zuidrand een bos en waterrijk gebied, waar de wandelpaden uitnodigen om beweging een makkelijk onderdeel van de dag te laten zijn en sporten en spelen dichtbij huis aan te bieden.

De ontwikkeling van de wijk Nieuw Den Helder biedt de gemeente een volgende uitdaging. Door vernieuwend gebruik van de openbare ruimte worden waterrijke singels een bevaarbare sportieve uitdaging dichtbij huis en krijgt groen in de wijk een duidelijke recreatiefunctie.

HOOFDSTUK 4 PLAN VAN AANPAK 2013

De actuele visie op sporten in Den Helder is beschreven in het vorige hoofdstuk. Met de Raad wordt het geactualiseerde sportbeleid besproken. Na vaststelling van dit beleid stelt het college de onderstaande plannen vast. In 2013 worden de plannen die in deze actualisatie van het sportbeleid zijn beschreven, verwerkt in concrete plannen.

Beheerplan spelen 2013 - 2016

Opgemerkt wordt dat er in 2012 een beheerplan spelen is vastgelegd met een doorlooptijd tot en met 2016. De verbinding tussen enerzijds de in de kadernota sportbeleid geformuleerde aandachtsgebieden (waaronder buiten spelen) en anderzijds het beheerplan spelen wordt ook in 2013 gelegd.

Uitvoeringsplan Binnensportaccommodaties

Eind 2012 wordt het door Sportservice Den Helder gestarte onderzoek naar de benodigde capaciteit voor binnensport afgerond. Naar aanleiding van het onderzoekresultaat wordt in 2013 een collegevoorstel opgesteld. Hiermee gaat de gemeente regie voeren op de binnensportaccommodaties per wijk en op stedelijk niveau.

Overzichtskaart openbare sport- en beweegruimte

De komende jaren wordt er ingezet op het versterken van de buitenruimte om te kunnen sporten en recreëren in de openbare ruimte. Er wordt een overzichtskaart ontwikkeld waarop is aangegeven waar inwoners kunnen sporten en bewegen in het openbaar (o.a. parken, dijk, bos, strand).